

WIJ **W**ILLEM **A**LEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

**houdende wijziging van de Penitentiaire maatregel en het Besluit
politiegegevens in verband met aanvullende maatregelen tegen georganiseerde
criminaliteit tijdens detentie**

Op de voordracht van Onze Minister voor Rechtsbescherming;

Gelet op de artikelen 38, negende lid, 40, achtste lid, 42, vijfde lid, en 44, vierde lid, van de Penitentiaire beginselenwet en artikel 18, eerste lid, van de Wet politiegegevens;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van [datum], nr. ...);

Gezien het nader rapport van Onze Minister voor Rechtsbescherming van ([datum], nr. ...);

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

De Penitentiaire maatregel wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 21a wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. Een geneeskundige behandeling van een gedetineerde die verblijft in een afdeling voor intensief toezicht als bedoeld in artikel 1, onderdeel g, van de wet of in een extra beveiligde inrichting als bedoeld in artikel 13, eerste lid, onderdeel d, van de wet, wordt verricht door twee artsen, waarvan ten minste één arts is verbonden aan de inrichting, of door een aan de inrichting verbonden arts en een verpleegkundige.

B

In het opschrift van Hoofdstuk 5a wordt "telefoongesprekken" vervangen door "gesprekken".

C

Na artikel 23a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 23b

1. De gedetineerde en de rechtsbijstandverlener worden op de hoogte gesteld van het visueel toezicht op gesprekken tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener als bedoeld in artikel 38, achtste lid, van de wet.
2. Het visueel toezicht vindt plaats door middel van cameraobservatie. De camerabeelden worden terstond na het gesprek gewist.
3. In afwijking van het tweede lid worden de camerabeelden bewaard als een ambtenaar of medewerker bij de inrichting of afdeling het gesprek tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener onderbreekt.
4. De op grond van het derde lid bewaarde camerabeelden worden verwijderd de dag na het verstrijken van de beklagtermijn als bedoeld in artikel 61, vijfde lid, van de wet, tenzij beklag wordt ingesteld. In dat geval volgt verwijdering de dag na het verstrijken van de beroepstermijn zoals bedoeld in artikel 69, eerste lid, van de wet, tenzij beroep wordt ingesteld. In dat geval volgt verwijdering de dag na de uitspraak van de beroepscommissie.
5. In het kader van het in artikel 45a, eerste lid, van de Advocatenwet bedoelde toezicht licht de directeur de deken in het arrondissement waar de rechtsbijstandverlener kantoor houdt in over het onderbreken van een gesprek, als bedoeld in het derde lid.

D

Na artikel 27 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 28

Geestelijke verzorging van een gedetineerde die verblijft in een afdeling voor intensief toezicht als bedoeld in artikel 1, onderdeel g, van de wet of in een extra beveiligde inrichting, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onderdeel d, van de wet, wordt verleend door twee geestelijke verzorgers van dezelfde godsdienst of levensovertuiging, waarvan ten minste één geestelijke verzorger is verbonden aan de inrichting.

E

Na artikel 28 (nieuw) wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 7. Maatregelen tegen georganiseerde criminaliteit tijdens detentie

Artikel 29

De directeur houdt aantekening van de rechtsbijstandverleners die op grond van artikel 40a, eerste, vijfde of zesde lid, van de wet toegang hebben tot de gedetineerde die verblijft in een afdeling voor intensief toezicht als bedoeld in artikel 1, onderdeel g, van de wet of in een extra beveiligde inrichting, als bedoeld in artikel 13, eerste lid, onderdeel d, van de wet.

Artikel 30

De directeur draagt er zorg voor dat brieven of andere poststukken die op grond van artikel 40a, tweede lid, niet worden uitgereikt aan de gedetineerde, ongeopend worden geretourneerd aan de afzender. De directeur vermeldt aan de afzender de reden waarom niet tot uitreiking is overgegaan.

Artikel 31

Op een verzoek tot het toestaan van een of meer andere rechtsbijstandverleners als bedoeld in artikel 40a, zesde lid, van de wet, wordt zo spoedig mogelijk maar in elk geval binnen een maand beslist.

ARTIKEL II

Aan artikel 4:3, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit politiegegevens wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van subonderdeel 9° door een puntkomma, een subonderdeel toegevoegd, luidende:

10°. de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in de artikelen 40b en 40c, van de Penitentiaire beginselenwet.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister voor Rechtsbescherming,

Nota van toelichting

Algemeen deel

1. Aanleiding

Met deze algemene maatregel van bestuur (hierna: het besluit) geef ik verder uitvoering aan de wet tot wijziging van de Penitentiaire beginselenwet in verband met aanvullende maatregelen tegen georganiseerde criminaliteit tijdens detentie (Kamerstukken II 2022/23, 36 372, nr. 2). Deze wet vergroot de armslag bij de bestrijding van ernstige georganiseerde criminaliteit vanuit detentie.

Het gevangeniswezen wordt in toenemende mate geconfronteerd met gedetineerden die beschikken over veel macht en middelen en die er veel aan gelegen is om vanuit detentie hun criminele activiteiten voort te zetten. Daarbij kunnen gedetineerden afkomstig uit de georganiseerde (drugs)criminaliteit zelfs vanuit detentie een grote bedreiging vormen voor de openbare orde, veiligheid en democratische rechtsstaat. Vanuit detentie zetten zij hun crimineel handelen voort en zij schuwen in dat kader het inzetten van zeer ernstig of dodelijk geweld niet. De communicatiemogelijkheden van gedetineerden met de buitenwereld spelen hierbij een cruciale rol. Maatregelen zijn nodig om het leggen en onderhouden van contacten ten behoeve van hun criminele activiteiten vanuit detentie tegen te gaan en in sommige gevallen te verstoren.

Gedetineerden in de extra beveiligde inrichting of een afdeling voor intensief toezicht kunnen beperkt met de buitenwereld communiceren. De communicatiemogelijkheden kunnen met een bevel als bedoeld in artikel 40b van de wet, nog verdergaand worden beperkt. Dit draagt het risico in zich dat bij voortdurend wordt gezocht naar kanalen om met de buitenwereld in contact te komen. Gedetineerden zullen, om contacten buiten de inrichting of afdeling te leggen en te onderhouden teneinde hun criminele activiteiten voort te kunnen zetten, druk kunnen uitoefenen op derden, zoals gevangenispersoneel of advocaten. De druk, dwang of dreiging die van de gedetineerde uitgaat, kan ook geestelijk verzorgers of artsen treffen. Met dit besluit worden voor de uitwerking van de in de wet opgenomen maatregelen onder andere nadere regels gesteld ten aanzien van het visueel toezicht op het contact van een gedetineerde met een rechtsbijstandverlener, de beperking van het aantal rechtsbijstandverleners waarmee vertrouwelijk contact mag plaatsvinden per gedetineerde tot in beginsel twee en het werken in koppels door medische hulpverleners en geestelijk verzorgers. Dit zijn generieke maatregelen, dat wil zeggen dat ze van toepassing zijn op alle gedetineerden in de extra beveiligde inrichting of in een afdeling voor intensief toezicht. Deze maatregelen vloeien voort uit de plaatsing in de extra beveiligde inrichting of in een afdeling voor intensief toezicht. De noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit in het individuele geval komt aan de orde bij de plaatsingsbeslissing.

Doel van het visueel toezicht is een bijdrage leveren aan het beschermen van de rechtsbijstandverlener tegen druk, dwang of dreiging vanuit de gedetineerde in de richting van de rechtsbijstandverlener. Het toezicht vindt plaats vanuit veiligheidsoverwegingen en als preventieve maatregel. Dit moet eraan bijdragen dat

verhullende of intimiderende communicatie van de gedetineerde met diens rechtsbijstandverlener wordt voorkomen. Door middel van cameraobservatie wordt toepassing gegeven aan dit visueel toezicht. Het gesprek tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener wordt daartoe doorlopend waargenomen. In het besluit is geregeld wanneer de camerabeelden worden verwijderd, wanneer ze worden bewaard en welke termijnen hierbij gelden.

Voorts is in dit besluit nader uiteengezet hoe opgave door de gedetineerde kan worden gedaan van diens twee rechtsbijstandverleners en de wijze waarop een verzoek tot een vervangende advocaat of een extra advocaat moet worden ingediend.

De gedetineerde mag ten hoogste twee rechtsbijstandverleners aanwijzen waarmee geprivilegieerd contact kan plaatsvinden. Dit leidt er onder meer toe dat brieven of andere poststukken, gericht aan of afkomstig van andere rechtsbijstandverleners dan de rechtsbijstandverlener die de gedetineerde heeft aangewezen, niet zullen worden uitgereikt of verzonden. Dit besluit regelt dat de directeur ervoor zorg draagt dat brieven of andere poststukken niet worden uitgereikt aan de gedetineerde. In het algemeen geldt dat poststukken van contacten van de gedetineerde op contrabande worden gecontroleerd en dus daartoe geopend. Poststukken van advocaten worden alleen in bijzijn en met toestemming van de gedetineerde geopend en louter op contrabande gecheckt. Indien het brieven of andere poststukken betreffen afkomstig van andere rechtsbijstandverleners dan de rechtsbijstandverlener die de gedetineerde heeft aangewezen, dan zullen deze niet worden uitgereikt aan de gedetineerde. In plaats daarvan worden deze geretourneerd aan de afzender, onder vermelding van de reden waarom niet tot uitreiking is overgegaan.

Niet alleen op rechtsbijstandverleners, maar ook op andere personen met wie de gedetineerde in de extra beveiligde inrichting of een afdeling voor intensief toezicht contact heeft, kan druk, dwang of dreiging worden uitgeoefend door de gedetineerde. Zo ook op medische behandelaars of geestelijk verzorgers. In dit besluit is nader geregeld dat de medische behandeling en de geestelijke verzorging van een gedetineerde daarom steeds plaats dient te vinden door twee medische hulpverleners respectievelijk geestelijk verzorgers. Zij zullen telkens werken in koppels (vier ogen-principe).

Tot slot voorziet dit besluit in een grondslag voor de verstrekking van politiegegevens aan de Minister voor Rechtsbescherming ten behoeve van het uitoefenen van zijn bevelsbevoegdheid (artikel 40b Penitentiaire beginselenwet). Door toepassing van de bevelsbevoegdheid kan het contact tussen de gedetineerde en de buitenwereld worden beperkt bij aanwijzingen dat dit contact wordt gebruikt voor (de voorbereiding) van ernstige strafbare feiten buiten de inrichting. Daarnaast kan het bevel strekken tot bescherming van de openbare veiligheid, en afhankelijk van de omstandigheden van het geval, ook tot bescherming van de nationale veiligheid. Met de grondslag in onderhavig besluit kan informatie van het Gedetineerden Recherche Informatie Punt (GRIP), dat informatie uitwisselt tussen politie, Dienst Justitiële Inrichtingen en het Openbaar Ministerie, rechtstreeks aan de Minister voor Rechtsbescherming worden verstrekt ten behoeve van de bevelsbevoegdheid. In het Besluit politiegegevens is voorzien in de noodzakelijke basis voor deze gegevensverwerking.

In het hiernavolgende zullen de financiële en administratieve consequenties van dit besluit uiteen worden gezet (paragraaf 2). In paragraaf 3 wordt geschetst hoe de naar aanleiding van een concept van het besluit gegeven adviezen verwerking hebben

gevonden. Het algemeen deel van de toelichting wordt gevolgd door een artikelsgewijs deel dat een toelichting per artikel geeft.

2. Administratieve lasten en financiële gevolgen

Aan dit besluit zijn geen separate uitvoeringsconsequenties zonder financiële dekking verbonden. Deze zijn in kaart gebracht in het kader van de wet en hierbij is reeds voorzien in de financiële dekking voor deze nadere regels. In 2025 zal een evaluatie van de daadwerkelijke kostenontwikkeling plaatsvinden. Deze kan aanleiding geven tot bijstelling.

3. Consultatie en advies

Ontvangen reacties

Het ontwerp van dit besluit is voor openbare consultatie op internet geplaatst en tevens ter consultatie toegezonden aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), Raad voor de rechtspraak (Rvdr), de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR), het College van Procureurs-Generaal van het openbaar ministerie (OM), de korpschef van de politie (de politie), de Koninklijke Marechaussee, de Nederlandse orde van advocaten (NOvA), de reclassering (3RO), de artsenfederatie KNMG en de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ).

Artikelsgewijs deel

ARTIKEL I

Onderdeel A (artikel 21a Penitentiaire maatregel)

Aan artikel 21a is een vijfde lid toegevoegd, waarin is gemarkeerd dat de geneeskundige behandeling van een gedetineerde die verblijft in de extra beveiligde inrichting of een afdeling voor intensief toezicht wordt verricht door twee artsen, waarvan ten minste één arts is verbonden aan de inrichting, of door een aan de inrichting verbonden arts en een verpleegkundige. Dit werken in koppels ziet op het vier ogen-principe, teneinde te voorkomen dat ook in het contact van de gedetineerde met medische hulpverleners druk, dwang of dreiging van de zijde van de gedetineerde wordt uitgeoefend.

Op grond van het tweede lid van artikel 42 van de Penitentiaire beginselenwet heeft een gedetineerde recht op raadpleging, voor eigen rekening, van een arts van zijn keuze. Een arts van buiten wordt alleen ingeschakeld voor een zogenoemde 'second opinion'. De vestigingsdirecteur stelt in overleg met de gekozen arts de plaats en het tijdstip van de raadpleging vast. Ook hier geldt het vier ogen-principe. In dit geval wordt er gewerkt in koppels van een zelf door de gedetineerde gekozen arts en een aan de inrichting verbonden arts.

Onderdeel B (Opschrift hoofdstuk 5a)

Het opschrift van hoofdstuk 5a is gewijzigd van "telefoongesprekken" naar "gesprekken". In dit hoofdstuk stond voorheen alleen artikel 23a. Dit artikel ziet op het toezicht op telefoongesprekken. Dit besluit voegt artikel 23b toe aan hoofdstuk 5a. Dit nieuwe artikel ziet op het visueel toezicht op de gesprekken tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener.

Onderdeel C (artikel 23b Penitentiaire maatregel)

Eerste en tweede lid

Het eerste lid regelt dat de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener op de hoogte worden gesteld van het visueel toezicht dat op grond van de wet wordt gehouden op hun gesprek in een extra beveiligde inrichting of afdeling voor intensief toezicht. Het tweede lid van deze bepaling bepaalt dat dit toezicht geschiedt door cameraobservatie. Dit cameratoezicht wordt dusdanig vormgegeven dat de inhoud van het gesprek niet hoorbaar is en niet kan worden meegelezen in dossierstukken of aantekeningen. Immers, de vertrouwelijkheid van de communicatie tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener dient maximaal te worden gewaarborgd. Wel is het gesprek tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener zichtbaar. Na het gesprek worden de camerabeelden terstond verwijderd.

Derde lid

Hiervan wordt afgeweken als door een ambtenaar of medewerker bij de inrichting of afdeling het gesprek tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener wordt onderbroken. In dat geval worden de camerabeelden bewaard, zo stelt het derde lid. Deze onderbreking kan plaatsvinden bij bijvoorbeeld gevaarlijk gedrag van de gedetineerde. Er kan direct worden ingegrepen om verdere escalatie te voorkomen. Gedragingen die afwijkend ogen van het doel van het gesprek, te weten het verlenen van rechtsbijstand, kunnen aanleiding vormen om het gesprek te onderbreken. Te denken valt aan het maken van schietgebaren als reactie op getoonde notities. Ook het waarnemen van een plotselinge hevige en al dan niet onderdrukte emotie kan voor een onderbreking van het gesprek aanleiding vormen.

Vierde lid

In het vierde lid zijn de bewaartermijnen vastgesteld voor de gevallen dat deze niet terstond na het gesprek worden verwijderd. Beoogd is hierbij aan te sluiten bij de mogelijkheid van de gedetineerde om beklag in te dienen tegen het onderbreken door een ambtenaar of medewerker bij de inrichting of afdeling van het gesprek met zijn rechtsbijstandverlener. Benadrukt is dat (i) het bewaren van de camerabeelden is gekoppeld aan het al dan niet onderbreken als bedoeld in het derde lid en (ii) de termijn van bewaren aan de duur van de beklag- en beroepsprocedure tegen de beslissing van de onderbreking.

Artikel 61, eerste lid, van de wet bepaalt dat de gedetineerde beklag kan doen door de indiening van een klaagschrift bij de beklagcommissie bij de inrichting waar de beslissing waarover hij klaagt is genomen. Het vijfde lid van die bepaling geeft aan dat het klaagschrift kan worden ingediend uiterlijk op de zevende dag na die waarop de gedetineerde kennis heeft gekregen van de beslissing waarover hij zich wenst te beklagen.¹ Indien er geen beklag is ingediend, worden de camerabeelden op grond van artikel 23b, vierde lid, van het onderhavige besluit verwijderd de dag na het verstrijken van de beklagtermijn als bedoeld in artikel 61, vijfde lid, van de wet.

¹ In de praktijk wordt ruimer dan hier aangegeven omgesprongen met het ontvankelijk verklaren van een klaagschrift indien dit is ingediend buiten de wettelijke termijn. Voor de bewaartermijn van de camerabeelden is noodzakelijk deze te koppelen aan de wettelijke termijn, zodat daarover geen misverstanden bestaan.

Als de gedetineerde beklag heeft ingediend tegen de beslissing om het gesprek tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener te onderbreken, dan wordt het klaagschrift behandeld door een beklagcommissie. Op grond van artikel 69, eerste lid, van de wet kunnen de gedetineerde en de vestigingsdirecteur tegen de uitspraak van de beklagcommissie beroep instellen door het indienen van een beroepschrift. Het met redenen omklede beroepschrift moet uiterlijk op de zevende dag na die van de ontvangst van het afschrift van de uitspraak onderscheidenlijk na die van de mondelinge mededeling van de uitspraak worden ingediend. De bewaartermijn van de camerabeelden loopt af de dag na het verstrijken van de beroepstermijn. De beelden worden dan verwijderd.

Mocht de gedetineerde of de vestigingsdirecteur tegen de uitspraak van de beklagcommissie beroep instellen door het indienen van een beroepschrift als bedoeld in artikel 69, eerste lid, van de wet, dan wordt de bewaartermijn verlengd. Artikel 71, eerste lid, stelt dat de beroepscommissie zo spoedig mogelijk uitspraak doet. De dag na de uitspraak van de beroepscommissie eindigt de bewaartermijn van de camerabeelden en worden deze verwijderd.

De camerabeelden - die gedurende de termijnen als bedoeld in artikel 23b, vierde lid, van dit besluit worden bewaard bij DJI - worden niet gevoegd aan het procesdossier. De schriftelijke uitwerking van de beelden naar aanleiding van het onderbreken van een gesprek tussen een gedetineerde en de rechtsbijstandverlener, opgemaakt door een beëdigd ambtenaar, wordt opgenomen in een mededeling of rapport dat als processtuk wordt gevoegd aan het dossier. Artikel 23b van dit besluit neemt niet weg dat de voorzitter van de beklagcommissie en de voorzitter van de beroepscommissie kunnen besluiten dat de camerabeelden worden bekeken door leden van de betreffende commissie ter beoordeling van het beklag- dan wel beroepschrift. Deze bepaling laat verder onverlet dat het openbaar ministerie de camerabeelden, zolang deze nog niet zijn verwijderd, kan vorderen voor een strafvorderlijk doel.

Vijfde lid

Indien sprake is van een onderbreking van het gesprek tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener door een ambtenaar of medewerker bij de inrichting of afdeling, wordt de deken in het arrondissement waar de rechtsbijstandverlener kantoor houdt hierover ingelicht door de vestigingsdirecteur. De deken van de orde van advocaten is op grond van art. 45a, eerste lid, Advocatenwet de toezichthouder en "belast met het toezicht op de naleving door advocaten die kantoor houden in dat arrondissement van het bepaalde bij of krachtens deze wet met inbegrip van toezicht op de zorg die zij als advocaten behoren te betrachten ten opzichte van degenen wiens belangen zij als zodanig behartigen of behoren te behartigen, inbreuken op verordeningen van de Nederlandse orde van advocaten en enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt." Dit toezicht is van belang met het oog op het bewaken van de vereiste mate van integriteit en kwaliteit van de advocatuur, hetgeen zowel voor het functioneren van het rechtsbestel als voor de belangenbehartiging van de individuele rechtzoekende essentieel is.² De deken in het arrondissement waar de rechtsbijstandverlener kantoor houdt wordt alleen ingelicht over een onderbreken; aan hem worden niet de camerabeelden verstrekt. Opgemerkt zij dat los van deze bepaling in het geval dat er niet is ingegrepen tijdens een gesprek tussen de gedetineerde en de

² Vergelijk Kamerstukken I 2013/14, 32 382, C, p. 3 en 7, en Kamerstukken II 2013/14, 32 382, nr. 18, p. 11.

rechtsbijstandverlener, maar er niettemin druk, dwang of dreiging vanuit de gedetineerde heeft plaatsgevonden, de rechtsbijstandverlener vanzelfsprekend de mogelijkheid heeft om contact te zoeken met een vertrouwensadvocaat, contact op te nemen met het speciale noodnummer van de NOVA, melding te doen aan de deken of aangifte te doen bij de politie.

Onderdeel D (artikel 28 Penitentiaire maatregel)

Het werken in koppels geldt niet alleen bij de geneeskundige behandeling van een gedetineerde die verblijft in de extra beveiligde inrichting of een afdeling voor intensief toezicht zoals hierboven geformuleerd in artikel 21a, maar ook ten aanzien van geestelijk verzorgers. Artikel 28 voorziet erin dat geestelijke verzorging wordt verleend door twee geestelijk verzorgers gelijktijdig van dezelfde godsdienst of levensovertuiging, waarvan ten minste één geestelijk verzorger is verbonden aan de inrichting. Aan een inrichting zijn verbonden geestelijk verzorgers van protestantse en rooms-katholieke gezindte, een humanistisch raadsman, een imam, een rabbijn, een pandit en een boeddhistisch geestelijk verzorger (zie de Regeling model huisregels penitentiaire inrichtingen). Ook bij de geestelijke verzorging is aldus een vier ogen-principe ingevoerd om te voorkomen dat in het contact van de gedetineerde met geestelijk verzorgers druk, dwang of dreiging door de gedetineerde wordt uitgeoefend.

Onderdeel E (Hoofdstuk 7, artikelen 29 tot en met 31)

Na artikel 28 is een nieuw hoofdstuk 7 ingevoegd, dat ziet op maatregelen tegen georganiseerde criminaliteit tijdens detentie. Dit hoofdstuk bestaat uit drie artikelen die hieronder worden toegelicht.

Artikel 29

In deze bepaling is geregeld dat de directeur aantekening houdt van de rechtsbijstandverleners die op grond van artikel 40a, eerste, vijfde of zesde lid, van de wet, toegang hebben tot de gedetineerde die verblijft in een extra beveiligde inrichting of een afdeling voor intensief toezicht. De wijze waarop door de vestigingsdirecteur wordt bijgehouden welke rechtsbijstandverleners op grond van het eerste lid, vijfde of zesde lid toegang hebben tot een betreffende gedetineerde is als volgt.

Twee rechtsbijstandverleners

In het eerste lid van artikel 40a van de wet is bepaald dat de gedetineerde die verblijft in een afdeling voor intensief toezicht of in een extra beveiligde inrichting opgave doet aan de directeur van ten hoogste twee rechtsbijstandverleners die toegang hebben tot de gedetineerde. De gedetineerde verstrekt aan de directeur de naam van de advocaat, kantoornaam en plaats van kantoor en indien mogelijk andere contactgegevens van maximaal twee advocaten met wie de gedetineerde vertrouwelijk contact wil hebben. De directeur benadert de advocaat die wordt genoemd. De advocaat bevestigt aan de directeur dat hij/zij als advocaat optreedt en vult het 'formulier aangewezen advocaat' in (incl. het registratienummer (A-nummer)).³ Na controle van de feitelijke gegevens door de directeur wordt de aangewezen advocaat geregistreerd bij de betreffende gedetineerde, tenzij er al twee advocaten zijn aangewezen door de gedetineerde. Als er al twee aangewezen advocaten zijn geregistreerd, moet de gedetineerde aangeven welke advocaat van de registratie wordt gehaald. Het maximum is steeds twee aangewezen advocaten. Bij de extra beveiligde inrichting en per afdeling voor intensief

³ Dit formulier vertoont gelijkenissen met het standaard screeningsformulier. Extra informatie die wordt gevraagd is het A-nummer en de gegevens van de vervangende advocaat.

toezicht zal een lijst worden gemaakt welke advocaten toegang hebben tot de gedetineerden die daar verblijven. De gegevens welke advocaten toegang tot een gedetineerde hebben worden meegestuurd indien een gedetineerde wordt overgeplaatst naar de extra beveiligde inrichting of naar een andere afdeling voor intensief toezicht.

Vervangende advocaat

De aangewezen rechtsbijstandverlener⁴, bedoeld in het eerste lid, kan – met toestemming van de gedetineerde – Onze Minister verzoeken zich vanwege bijzondere omstandigheden te laten vervangen door een rechtsbijstandverlener van hetzelfde kantoor. De aangewezen advocaat vraagt onder opgave van de bijzondere omstandigheden toestemming aan de minister (in de praktijk de directeur-generaal Dienst Justitiële Inrichtingen (hierna: dgDJI)) om zich te laten vervangen door een (eerder opgegeven) vervangende advocaat. In het verzoek moet worden aangegeven wat de bijzondere omstandigheden zijn: bijvoorbeeld ziekte, vakantie of anderszins en voor welke duur de vervanging is (maximaal 4 weken). Daarnaast moet in het verzoek worden aangegeven wie de vervangende advocaat is.

Extra advocaat

Artikel 40a, zesde lid, van de wet bepaalt dat de gedetineerde het recht heeft om bij Onze Minister een met redenen omkleed verzoekschrift in te dienen, strekkende tot het toestaan dat de gedetineerde een of meer andere rechtsbijstandverleners aanwijst die toegang hebben tot de gedetineerde indien bijzondere omstandigheden hiertoe aanleiding geven. De gedetineerde dient bij de minister (in de praktijk de dgDJI) een met redenen omkleed verzoekschrift in tot aanwijzing van een extra advocaat.

Artikel 30

De wet regelt dat de gedetineerde ten hoogste twee rechtsbijstandverleners kan aanwijzen waarmee geprivilegieerd contact kan plaatsvinden. Dit leidt concreet ertoe dat brieven of andere poststukken, gericht aan of afkomstig van andere rechtsbijstandverleners dan de rechtsbijstandverleners die de gedetineerde heeft aangewezen, niet zullen worden uitgereikt of verzonden.⁵ In het algemeen geldt dat poststukken van contacten van de gedetineerde op contrabande worden gecontroleerd en dus daartoe geopend. Poststukken van advocaten worden alleen in bijzijn en met toestemming van de gedetineerde geopend en louter op contrabande gecheckt. Indien het gaat om brieven of andere poststukken afkomstig van andere rechtsbijstandverleners dan de rechtsbijstandverleners die de gedetineerde heeft aangewezen, dan zullen deze niet worden uitgereikt aan de gedetineerde. Artikel 30 van dit besluit geeft aan dat de vestigingsdirecteur ervoor zorg draagt dat brieven of andere poststukken die op grond van artikel 40a, tweede lid, van de wet niet worden uitgereikt aan de gedetineerde, worden geretourneerd aan de afzender, onder vermelding van de reden waarom niet tot uitreiking is overgegaan.

Artikel 31

Op een verzoek tot het toestaan van een of meer andere rechtsbijstandverleners als bedoeld in artikel 40a, zesde lid, van de wet, wordt zo spoedig mogelijk maar in elk

⁴ De rechtsbijstandsverlener is slechts de advocaat of de medewerker van een voorziening als bedoeld in artikel bedoeld in artikel 8, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand. Andere personen, inclusief juridische medewerkers van advocatenkantoren kunnen zich niet melden als vervanger van de aangewezen advocaat.

⁵ Zie artikel 40a, tweede lid, Pbw.

geval binnen een maand beslist. Hierboven bij artikel 29 is onder het kopje "extra advocaat" reeds toegelicht wat onder dit verzoek wordt verstaan.

ARTIKEL II

Artikel 40b van de wet bevat de bevoegdheid voor de Minister voor Rechtsbescherming om bij aanwijzingen dat de gedetineerde van de extra beveiligde inrichting of afdeling voor intensief toezicht contacten misbruikt voor levensbedreigende of ernstig intimiderende activiteiten in de buitenwereld, te bevelen dat de gedetineerde aan beperkingen wordt onderworpen die noodzakelijk zijn om die activiteiten te voorkomen. Aanwijzingen zullen met name worden ontleend aan GRIP-rapportages, informatie afkomstig van het openbaar ministerie, de politie en DJI. Dergelijke GRIP-rapportages zijn politiegegevens. Met de wijziging van artikel 4:3, eerste lid onder a, van het Besluit politiegegevens door een toevoeging van een subonderdeel 10 is voorzien in een grondslag voor verstrekking van deze politiegegevens aan de Minister voor Rechtsbescherming.

ARTIKEL III

Het moment van inwerkingtreding wordt bij koninklijk besluit bepaald. Dit moment zal gelijk zijn aan de inwerkingtreding van het voorstel tot wijziging van de Penitentiaire beginselenwet in verband met aanvullende maatregelen tegen georganiseerde criminaliteit tijdens detentie.

De Minister voor Rechtsbescherming,